

Süleymaniye Camii Taklit Edilmeli mi

– Şehsuvaroğlu · 27 Temmuz 2012

Başbakan Anadolu yakasına Süleymaniye Camiinin aynısından yapacağını duyurmuş. Önce inanmadım. Sonra baktım doğruymuş.

Düşündüm kendi kendime demek ki o da Melih beyden etkilenmiş. Zira bu tür uçuk fikirler genellikle Ankara başkanına ait olurdu da...

Derken Mehmet Doğan'ın yazısını gördüm Haberarz'da...

Çok yerinde bir yazıydı.

"Osmanlı sultanları, İstanbul'da veya Osmanlı ülkesinin birçok şehirlerinde camiler, külliyeler inşa ettirdiler. İstanbul'da sadece İstanbul yakasında değil, Anadolu tarafında, bilhassa Üsküdar'da ve Boğazın Anadolu sahilinde de çok güzel camiler yaptırıldılar. Bunların bir kısmı hanım sultanlara aittir. Fakat bu bölgede yapılan camilerin hiç biri büyüklük bakımından İstanbul yakasındakilerle yarışamaz. Bu yakadaki küçük güzellerin bu hali, şehrin bu kesiminin nüfusuyla ilgili görülmelidir. Bir de asıl İstanbulla rekabet edebilecek bir yapının burada yapılması uygun bulunmamış olabilir.

Süleymaniye Camii'nin uzun süren bir onarımdan sonra yeniden açılması sırasında Başbakan Tayyip Erdoğan, Anadolu yakasında ve bilhassa Kadıköy ve onun derinliğinde büyük ve güzel cami noksanlığını dikkate alarak, bu bölgede de bir Süleymaniye Camii yapılacağını söylemiştir.

Elbette bu beyanı, Süleymaniye'nin aynısının veya benzerinin Anadolu yakasında inşa edileceği şeklinde anlamamak lâzımdır.

Mimar Sinan, büyüklü küçüklü yüzlerce esere imza attı. Fakat hiçbir eserinde kendini tekrarlamadı. Yaptıklarının hepsi farklı ve orijinal oldu. Kendisinden sonraki mimarlar da Sinan'ın yolundan gittiler, farklı eserler ortaya koydular.

Klasik Osmanlı eserlerinin taklitlerini yapmak Cumhuriyetten sonra moda oldu. Elbette bu taklitlerin hiçbiri aslı kadar güzel olmadı. Bu itibarla, İstanbul'un Anadolu yakasına Süleymaniye'nin benzerini veya taklidini yapmak değil, günümüzün malzemelerini kullanan mimarların yeni teknik ve estetik çözümler üreterek bugünkü mimari olgunluğumuzu gösteren bir cami yapmaları esastır. İlk yapılması gereken ise, büyük bir proje yarışması açarak en güzel eserin vücut bulmasının yolunu açmaktır.

İstanbul'un Anadolu yakasında yapılacak cami, ulaşılan teknik ve estetik seviye ile birlikte, 21. Yüzyılın Türkiyesini ifade eden bir sembol olmalıdır."

Mimar Sinan yaptığı camilerde asla birbirini tekrar etmemiştir.

Hepsi birbirinden ayrı bir estetik ve mimarî özellik taşır. Caminin hangi şehirde, hangi arazide inşa edileceği, doğal ve sosyal çevresi de önemlidir.

Daha Kocatepe yapılırken bile eleştirdiğimi hatırlıyorum.

Allah muhafaza büyük bir yıkım olsa ve yıllar sonra arkeologlar, sanat tarihçileri Kocatepe'nin yıkıntlarına erişseler tarihe şu hükmü geçerler demiştim:

"Türkler mimaride beş asırdır tek bir adım ileri gidememişlerdir!"

Niye beş asır evvelinin mimarisini kopya edelim ki?

Bakın Diyanet'in yeni camisi ne kadar güzel, zira klasik tarzı korumuş ama zamanın tekniğinden yararlanmış; fazlaca hiçbir taş yok, sütun yok, kiriş yok.

Ama onda da yer, mıntaka problemi var. Tam da ikizlerin karşısında ve taban suyu en yüksek yerde..

Ankara'ya fazla yağış düştüğünde o bölgede sürekli taşkın olur. ayrıca çukurda ve ilerde kesinlikle yolun genişlemesi gerekecek. Cami biraz da inşa edileceği zemine göre planlanır.

Bu yüzden Doğan haklı..

Eğer bir cami yapılacaksa bu o mahallin çevresel şartlarına uygun olmalı. Yeni olmalı, özgün olmalı.

Her şeyden önce telif olmalı...

Devlet başkanı, başbakan, belediye başkanı veya herhangi bir sivil ya da askeri otorite sanatçı mıdır ki, bir sanat eserinin nasıl yapılacağına karar versin?

Bu Ankara ambleminin sipariş usulü çizilmesine benzer.

Olmaz yani...

Caminin estetiğine, tekniğine, mimarî projesine bir sanatçı karar verir ve yapar.

Belki bir yarışma açılabilir.

Mimarî eseri yapacak yüksek kalitede mimarlar yetiştirebilmeliyiz açıkçası...

Bir şiirimde şöyle demiştim:

"Ne kadar turuncu bakıyor minareleri camilerin

Ne kadar ölçüsüz, hadnaşinas, sipsivri

Neden üç şerefeli yaparlar, dört minareli

Kubbesi tabak kadar mahalle camilerini?

Görmezler mi ecdâdın merhamet kokan camilerini?"

Oysa Osmanlı mesela asla Selçuklu eserinin karşısına hadnaşinaslık edip daha büyük bir eser

dikmemiştir. Siz babanızın evinin karşısına köşk yaparsanız ona hakaret etmiş olmaz mısınız?

Siz hiç Şehzade camilerinin selatin camilerinden büyük ve daha fazla minareli ve şerefeli olduğunu gördünüz mü?

O halde niçin köyde, sanayi sitesinde, mahallede ölçüsüz, tabak kadar kubbeyi sipsivri minareli camiler

yapıyoruz? Niçin kubbe yüksekliğinin üç dört misli boyda minare dikiyoruz? Ne demeye çalışıyoruz?

Niçin gereksiz yere çok şerefe yapıyoruz. Minare yıkıldığında altında kalanların acısını kim çekiyor?

Niçin ecdadın camisi asırlardır dimdik duruyor da bizim yaptıklarımız bir sarsıntıda yıkılıyor?

Niçin kafamızın estiği yere cami yapabileceğimizi zannediyoruz?

Zaten Refah zamanında tartışma abesti.

Taksim'e camiyi Erbakan hoca yapacak değildi.

Eğer Taksim'e cami yapılması gerekiyorsa Mimar Sinanlar çıkarmalıydınız.

Mimar Sinan'a da bu ülkede herhangi bir ataestin bile karşı çıkacağını zannetmiyorum.

Şehrimizin yüzü aslında benzer anamızın yüzüne...

Şehrimizi kirletenler bu yüzden anamızı ve kendi anasını kirletmektedir dolayısıyla...

Bu kadar vahim bir sonuca götürebilir yani şehre yönelik taarruzlar, kentsel dönüşüm planları...

İstanbul, Ankara ve diğer şehirlerimiz....

Kurtarılmayı bekliyor...

İslâmî, insanî ve Türk kimliklerine dönmeyi...

O yüzden Turgut Cansever Hoca(rahmetli ile çok iyi dosttuk) "Kubbeyi Yere Koymamak" diye kitap yazdı.

Ankara Büyükşehir adayı olduğumda Melih beye sormuştum: Turgut Cansever'i tanıyor musun, O'nun Kubbeyi Yere Koymamak adlı kitabını okudun mu diye...

Okumamıştı.

Ama biliyorum ki, Sayın Başbakan Turgut Hocayı bilir ve okumuştur.

O halde taklide meyletmez inşaallah.

Umarım Sayın Başbakan yanlış anlaşılmalıdır...

Süleymaniye'nin tıpkısını yapmak Ankara girişlerine Fatih Sultan Mehmet'in dev heykelini, ya da Konya yoluna Mevlana'nın kocaman rölyefini koymaya benzer, gülünç olur.

Bütün İslam dünyasında takdir toplayan bir Türk başbakanının da herhalde estetik konularda bir danışmanı olmalı diye düşünüyorum.

Dr.Lütfü ŞEHSUVAROĞLU